

Javno pismo, naslovljeno na RTV št.1

Spoštovani,

s tem dopisom se na RTV Slovenija obračam že tretjič. V prvih dveh dopisih sem vas pozval, da RTV v okviru svoje javne in ustavne vloge vsebinsko osvetli problematiko izbora Varuha človekovih pravic ter širše vprašanje odnosa države in javnosti do te institucije. **Ti pozivi niso bili deležni odziva niti javne obravnave**, zato s tem tretjim pismom pristopam drugače in namen pisanja izrecno pojasnujem.

V prilogi vam prvič posredujem dokument [Analiza dokumentov RTV in Gibanja Svobode z vidika varovanja človeka](#), ki sem ga pripravil kot avtorsko strokovno presojo delovanja RTV Slovenija v okviru njenega javnega pooblastila in izvajanja javne službe.

Dokument ni kritika RTV, temveč analitična presoja uspešnosti: ali so planski dokumenti RTV za leto 2025 zasnovani tako, da človeka dejansko postavljajo v ospredje, preprečujejo nepovratno škodo ter omogočajo popravljivost napak – zlasti na področjih informativnega programa, otroških vsebin, digitalnih storitev in varstva slovenščine (vidik človekovih pravic).

V analizi je uporabljena razširjena primerjalna tabela RTV 2025 z enotno strukturo OS1–OS5 (napake, čas, škoda, dostopnost, neenakost), ki omogoča preverljivo povezavo med programskimi cilji, zahtevanimi učinki na človeka (outcome), kazalniki uspešnosti (KPI), odgovornostjo in pričakovanji ljudi. Izhodiščno vprašanje dokumenta je preprosto: ali RTV kot javna institucija deluje tako, da je človek izhodišče sistema, ali pa postane njegova posledica.

Analiza izhaja iz idejnega koncepta [Nadkonvencije OZN](#), ki kot indikator dolgoročne vzdržnosti družbe postavlja otroka (otrok je indikator presoje vseh politik in ravnanj). Izhodišče je jasno: če sistem ne varuje človeka – zlasti otroka –, dolgoročno ne more varovati niti jezika, niti kulture, niti demokratičnega javnega prostora. V tem smislu je slovenščina v dokumentu obravnavana kot rezultat delujočega sistema varovanja človekovih pravic, ne kot zgolj simbolna ali formalna vrednota.

Na tej podlagi je nastal tudi [AI Analitik javne oblasti](#), ki v [priloženih tabelah](#) konkretno pokaže, kako bi se morali planski dokumenti RTV vsebinsko in upravljavsko dopolniti, **če naj RTV tudi dolgoročno izpolnjuje svojo vlogo javne institucije v interesu ljudi**.

Analiza jasno kaže, da so takšne spremembe nujne tudi z vidika dolgoročne ohranitve slovenskega jezika kot živega jezika javnega prostora – sicer se legitimno postavlja vprašanje, ali bo RTV v prihodnosti to vlogo sploh še sposobna opravljati.

Ker v preteklih dveh dopisih ni prišlo do odziva in ker ocenjujem, da gre za vprašanja izrazitega javnega interesa in ker je sam postopek izbora VARUHA s Sloveniji, po lastni oceni, pomanjkljiv, sem začel tudi z javnim pisanjem odprtih pisem nosilcem javne oblasti (poslancem). [Prvo takšno pismo](#), naslovljeno na vse poslanke in poslance Državnega zbora Republike Slovenije, je javno objavljeno. Enako velja za to tretje pismo, ki ga namenoma pošiljam tudi v javno objavo.

Cilj tega pisanja ni pritisk ali polemika, temveč jasen in strokoven poziv, da RTV začne svojo ustavno vlogo na področju varovanja človekovih pravic udejanjati tudi vsebinsko, sistematično in javno. **Menim, da brez aktivne in odgovorne vloge RTV tega cilja v Sloveniji dolgoročno ni mogoče doseči.**

V kolikor bi vam priloženi dokument lahko služil kot izhodišče za strokovno razpravo, notranjo presojo ali nadgradnjo planskih dokumentov RTV, sem za dodatna pojasnila ali predstavitev uporabljenega pristopa na voljo.

Ob tem seveda pričakujem tudi, da RTV Slovenija do 26. 1. 2026, ko je predvideno glasovanje o Varuhu človekovih pravic, v okviru svojih uredniških presoj ustrezno in vsebinsko osvetli to tematiko – seveda v kolikor ocenite, da gre za vprašanje, ki je v javno korist. Menim, da gre pri tem za eno ključnih ustavnih tem sodobne demokratične družbe, zato je javna razprava o njej ne le legitimna, temveč nujna.

S spoštovanjem,

mag. Franc Derganc, kandidata za Varuha za človekove pravice, ki je dne 7.11.2025 sprejel pobudo Zbornice davčnih svetovalcev Slovenije, da se poda na pot »za Varuha za človekove pravice Republike Slovenije«

Straža, dne 05.01.2026

p.s. Priloge tega dopisa (vsi dokumenti so nastali po 7.11.2025):

- [Pismo kandidata za Varuha za človekove pravice poslankam in poslancem Državnega zbora Republike Slovenije ter predsednici Republike Slovenije - Javno pismo kandidata najvišjim nosilcem oblasti Republike Slovenije z dne 5.1.2026](#)
- [Analiza dokumentov RTV in Gibanja Svobode z vidika varovanja človeka z dne 05.01.2026](#)
- [Nadkonvencija \(članek "Konfucij po Elenoar Eoosevelt v Ženevi 1948"\)](#)
- [KO DRŽAVA NE DELUJE- Debirokratizacija kot ustavna obveznost države, Zakaj država ne deluje – in zakaj rešitev ni tehnična, Avtor: mag. Franc Derganc, 4.1.2026.](#)
- Drugo: <https://www.modro-poslovanje.si/BAZA-ZNANJA/kandidatura-za-varuha-za-%c4%8dlovekove-pravice>